

ตรวจอัลตราซาวด์ต่างกับแมมโมแกรมอย่างไร เมื่อสงสัยเป็นมะเร็งเต้านม

รศ.นพ.อดุลย์ รัตนวิจิตราศิลป์
ศัลยแพทย์ด้านศีรษะ คอ เต้านม
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มะเร็งเต้านม เป็นมะเร็งที่พบบ่อยเป็นอันดับสองของมะเร็งในเพศหญิง พบได้บ่อยในคนที่อายุมากที่อยู่ในวัยทองหรือหลังวัยทองไปแล้ว การตรวจพบและรักษามะเร็งในระยะเริ่มแรก ซึ่งมีขนาดเล็กจะมีโอกาสรักษาให้หายขาดได้สูงกว่ามะเร็งในระยะที่แพร่กระจายแล้ว ดังนั้นการหมั่นตรวจเต้านมด้วยตนเองเป็นประจำทุกเดือน และการตรวจแมมโมแกรมและ/หรืออัลตราซาวด์เมื่อถึงวัยอันควร จะทำให้มีโอกาสพบมะเร็งขนาดเล็กได้เร็วขึ้น

แต่หากมีปัญหาเรื่องของการมีก้อนที่เต้านม มีแผลที่หัวนม หรือมีน้ำไหลออกจากหัวนม (มะเร็งเต้านมส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีอาการเจ็บ) ควรมา พบแพทย์เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติในเต้านมหรือไม่ แม้กระทั่งในคนที่ปกติ ก็อย่านิ่งนอนใจหากอายุมากขึ้น ความเสี่ยงที่จะเกิดมะเร็งเต้านมก็สูงมากขึ้นเช่นกัน

ตรวจหาความผิดปกติของเต้านม

เริ่มจากการตรวจเต้านมด้วยการคลำ สุภาพสตรีทุกท่านสามารถคลำเต้านมด้วยตนเองได้ และหากไม่แน่ใจให้แพทย์เป็นผู้คลำเต้านมเพื่อประเมินความผิดปกติ เช่น พบก้อนที่เต้านมหรือต่อมน้ำเหลืองที่รักแร้ หรืออาจพบจุดกดเจ็บที่เต้านม แพทย์ก็จะทำการตรวจทางรังสีเพิ่มเติมด้วยเครื่องแมมโมแกรมหรืออัลตราซาวด์ ซึ่งมีข้อแตกต่างดังนี้

การตรวจแมมโมแกรม (mammogram)

การตรวจแมมโมแกรม เป็นการตรวจทางรังสีชนิดหนึ่งคล้ายกับการเอกซเรย์ แต่

เครื่องตรวจแมมโมแกรม จะเป็นเครื่องเฉพาะที่ใช้ปริมาณรังสีน้อยกว่าเครื่องเอกซเรย์ทั่วไป แต่มีความสามารถในการตรวจที่ละเอียดกว่ามาก โดยทั่วไปการตรวจแมมโมแกรม จะฉายรูปเต้านมด้านละ 2 รูป โดยการบีบเนื้อนมเข้าหากัน และถ่ายรูปจากด้านบนและด้านข้างอย่างละหนึ่งรูป รวมการตรวจแมมโมแกรมในระบบมาตรฐาน 4 รูป ในกรณีที่พบจุดสงสัย อาจมีการถ่ายรูปเพิ่มหรือขยายรูปเพื่อให้เกิดความชัดเจน

สิ่งที่แมมโมแกรมสามารถตรวจพบและดีกว่าการตรวจวิธีอื่น ก็คือ สามารถเห็นจุดหินปูนในเต้านม ซึ่งในบางครั้ง มะเร็งเต้านมอาจมีขนาดเล็กมาก คล้ำไม่พบ แม้กระทั่งการตรวจอัลตราซาวด์ก็ไม่พบ สามารถตรวจพบได้ในแมมโมแกรมเท่านั้น ดังนั้น แมมโมแกรม จึงมีประโยชน์ในการตรวจหามะเร็งเต้านมขนาดเล็ก

การตรวจอัลตราซาวด์ (ultrasound)

การตรวจอัลตราซาวด์ เป็นการตรวจโดยการส่งคลื่นเสียงความถี่สูงเข้าไปในเนื้อเต้านม เมื่อคลื่นเสียงกระทบกับเนื้อเยื่อต่างๆ จะสะท้อนกลับมาที่เครื่องตรวจ ซึ่งจะตรวจจับความแตกต่างของเนื้อเยื่อได้ คล้ายกับการตรวจด้วยเรดาร์ ทำให้สามารถแยกเนื้อเยื่อเต้านมปกติกับก้อนในเต้านมได้

นอกจากนี้ ยังสามารถบอกได้ว่าก้อนที่พบในเนื้อเต้านมนั้น มีองค์ประกอบเป็นน้ำ หรือเป็นก้อนเนื้อ ในกรณีที่พบบน้ำ ก็ค่อนข้างจะสบายใจเพราะไม่เหมือนมะเร็ง แต่หากเป็นก้อนเนื้อ อัลตราซาวด์ จะช่วยบอกว่าก้อนเนื้อนั้นมีขอบเขตที่ดูเรียบร้อย หรือดูค่อนข้างเป็นเนื้อร้าย

แมมโมแกรมและอัลตราซาวด์ดีไปคนละอย่าง

การตรวจด้วยแมมโมแกรม และอัลตราซาวด์ มีข้อดีกันคนละอย่าง บางครั้งการตรวจอย่างใดอย่างหนึ่งจะได้ประโยชน์มากกว่า แต่บางครั้งการตรวจทั้ง 2 อย่าง จะช่วยเสริมให้การวินิจฉัยโรคได้ดียิ่งขึ้น

การตรวจแมมโมแกรม จะมีประโยชน์มากในการตรวจหามะเร็งเต้านม ซึ่งมีขนาดเล็ก เพราะสามารถตรวจได้ตั้งแต่ยังคล้ำก้อนไม่พบ แต่ประโยชน์นี้ จะใช้ได้ดีในคนที่เริ่มสูงอายุ

(มากกว่า 40 ปี) ซึ่งเนื้อเต้านมไม่หนาแน่นมาก การตรวจแมมโมแกรม จะเห็นรายละเอียดได้มาก แต่ในผู้อายุน้อย จะแปลผลแมมโมแกรมยาก และในกรณีที่พบก้อน ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าก้อนนั้นเป็นน้ำหรือเป็นก้อนเนื้อ

ส่วนการตรวจอัลตราซาวด์นี้ แม้ว่าจะสามารถตรวจหาจุดหินปูน ซึ่งเป็นสัญญาณของมะเร็งเต้านม แต่ผู้การใช้แมมโมแกรมไม่ได้ ข้อเด่นของการตรวจอัลตราซาวด์นี้คือ สามารถใช้ในคนอายุน้อย อีกทั้งยังช่วยวินิจฉัยว่าก้อนต่างๆ ในเต้านมเป็นน้ำหรือเป็นก้อนเนื้อ ทำให้วางแผนการรักษาได้ง่ายขึ้น

และหากจำเป็นต้องตรวจเพิ่มเติม แพทย์อาจใช้เข็มเจาะก้อนที่เต้านม เพื่อนำเซลล์ของเต้านมหรือเนื้อเยื่อเต้านมส่งตรวจทางพยาธิวิทยาต่อไป

เลือกตรวจวิธีไหนดี

การจะเลือกตรวจด้วยวิธีใดหรือไม่นั้น แพทย์ผู้รักษาจะใช้อาการและสิ่งที่ตรวจพบจากการตรวจร่างกายเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนสำหรับการตรวจต่อไป แต่ในภาวะที่ไม่มีโรคหรือความผิดปกติใดๆ เลย แนะนำว่า สุภาพสตรีที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ควรตรวจแมมโมแกรม ปีละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจหามะเร็งเต้านม

การตรวจไม่น่ากลัวอย่างที่คิด แต่ถ้าวันหนึ่งต้องถามตัวเองว่า จะรักษามะเร็งเต้านมด้วยวิธีไหนดี นั่นสิถึง....!